

Ձեն թողուր որ յառաջ գնան՝ նորան իւր գործէն արգելին,
 Նորանց տեսնողն երբ կարօղ է գրել վիճել ազատօրէն:

Ազատ դու Տէր, ի՞նչ արեցին մեր հէգ նախնիք ընդդէմ քեզի,
 Բարկացիր ես, չես հաշտուում, տալիս ես միշտ սե օր մեզի,
 Լուսաւորեալ այսպէս դարում ուսումն աշխարհքս ծաւալի:
 Կան հացեր որ գեռ զբիւնքում ազատ գրելու կարօտի:

Երբ կհաշտիս, ով Տէր, մեզ հետ, մենք էլ մի օր ազատ լինիմք,
 Տաս մեզ նոր օր և հաստատ սիրտ՝ որ աներկիւղ անահ գրեմք:

Ազատութիւնն մեզի համար հեռացեր է, երբ տի տեսնեմք,
 Թափառական այս մեր բաժնում թէ միշտ դատարկ յուսով, ապրեմք:

Ահամբերեմ այսպէս վշտօք, ցաւեր ունիմ ես չափազանց,
 Սրտիս խորքումն պահուրտած տապան մանեմ՝ լռիկ պառկած,
 Երբ այս խաւար ժամերն անցնին՝ լինի իմ ազգըս ազատուած,
 Յայնժամ թող ձայն տան տապանիս՝ ժամ է արդ ել

Մ. ԲՅԵԿԵԱՆՆՑ.

Ի Թէհրան:

ՎԵՋ ՈԳԻ.

Մինչ էի ես Երաբխ Պարսից տէրութեան բաժնում,

Ժամանակը քաղցր էր, եղանակ էր մեղմ՝ Աշուն:

Էհվազի աւերակն էր որ ունէր մարդագետին:

Բնակվեցայ վրանում՝ որ նայէր Քարուն զետին:

Օղբ խաղաղ՝ ես լռիկ նստած տխուր նայէի,

Չկար ոչ չայ ոչ ծանօթ՝ ում հետ պիտի խօսէի:

Գործ չածելով չայ լեզուն՝ մօտ էր որ մօռանայի,

Չկար և ոչ մի չայ զիրք՝ որով զուարճանայի:

Ոչ ունէի Օրադիր, ոչ Երարատ Ըմնադիր,

Ոչ Երշալոյս, ոչ Մեղու և ոչ Մշակ լրագիր:

Չէր պատահած երբէք ինձ մի այսպէս պարապութիւն:

Ընդործութեամբ անցուցի՝ ժառանգեցայ թմրութիւն:

Մինչ հանդիպեց ինձ ցնորք որ այսպէս ներկայացաւ,

Պողացի ես երկիւղէն՝ ահ ու սարսափ զիս կալաւ:

Յանկարծ տեսայ դէպ ինձ զայ մի ահարկու Պիւցազուն,

Սողմին ունէր մի կապարձ՝ որ նէտերով էր լեցուն:

Երբ որ կհաւ մօտեցաւ՝ քաշեց կապարձէն հանեց,
 Իւր սուր նէտերից մինը աղեղի վերայ լարեց:
 Օգուշութեամբ նայելով շիտակ դէպ ի ինձ նետեց,
 Խոցեց թէև սապակապէս՝ սակայն ինձ շատ ջնդեց:
 Հարցուցի ես նորանից ինչ պատճառաւ զիս խոցես.
 Պատասխանեց՝ համբերի մինչ լիովին պատմեմ քեզ:
 Մի վախացիր, լաւանայ վերքդ, խոր չէ՝ ճար լինի,
 Թէ հետեւիս խրատիս՝ կարծեմ իզուր չանցանի:
 Պատուէր ունիմ խոցելու որ թողած ես Հայաստան,
 Չսիրելով Հայրենիք՝ պանդուխտ մնաս յայս վրան:
 Դարձիր տեղդ ասումեմ, օգուտ չկայ Երարէն,
 Թէ չես ուզում ստանալ մահ իմ թոյնաւոր նետէն:
 Եհաւտիկ ասեմ քեզ, երբ հեռանամ ես տեղէս,
 Շուտով քո խոց բորբոքէ՝ իրրեւ կրակ վառէ քեզ:
 Չունիս բնաւ մի այլ յոյս՝ եթէ ոչ ապաւինեմ
 Հայաստանի վեհ Ոգուն՝ զոր կարէ վերքդ բուժել:
 Գնա որոնիր նորան՝ որ այժմէն իսկ պատրաստ է,
 Պանդխտացած Հայերի հայցուածքն կատարէ:
 Երբ որ զնաս հասանես՝ պատմէ ինչ որ պատահեց.
 Ես միութեան ոգին եմ՝ Տէրն ինձ այս պատուիրեց,
 Որ ուր պանդուխտ Հայ տեսնեմ՝ մղեմ երթան Հայաստան,
 Ուսման նոր ուխտ կապելով՝ այսպէս նոքա միտնան:
 Ես էլ կզնամ Հայաստան հովուապետին օգնութիւն,
 Որ զիշատիչ զայլերն չառնեն հօտին զոգութիւն:
 Լուսաւորչու փարախէն անմեղ զառներ կտանեն,
 Թէ ունենայ օգնականք, ինչո՞ւ պէտք է չարգելն:
 Պէտք է երթամ հասանեմ՝ բաց հալածեմ զայլերն,
 Յայնժամ սիրեն վեհ ոգուն մեր ցանկալի Հայերն:
 Կա անոք է և մինակ՝ ի Տէր միայն կյուսայ.
 Նորա ջանքն կորած չէ՝ շատ բարեաց պատճառ դառնայ:
 Արթայի դէպ Հայաստան նպատակիս հասնելոյ,
 Վեզ տեղս պատահելով ուզի նէաս փորձելոյ:
 Փորձս եղև կատարեալ, երթալոյ ժամն հասաւ,
 Սնաս բարեաւ ատելով տեսայ որ վեր բարձրացաւ:
 Երբ հեռացաւ նա ինձմէ՝ վերքս սաստիկ ինձ նեղէր,
 Երթնալով իմացի որ սոքա ողջ երազ էր:

Ո՛վ Ա՛նհզ Հայաստանի՝ երբ արդեօք տեսնեմ քեզի,

Որ քո ձեռքով զարմանես մինչ սրտիս ցաւն բուժի:

Դու որ պաշտպան ես Հայոց, լսիր պանդուխտ Հայերին,

Ահա և կմորմոքէ, օգնէ

Յաւերակէն Լէւկադոս *).

Մ. ԲԺՇԿԵԱՆՏԻՆ.

ԱՂՈՒԷՍԸ ԵՒ ԻՐԻ ՇՈՒԱՔԸ.

Գ.

Բանը արան՝ եւ յետոյ

Պարծիր — զովիր անձը քո:

Թէ ոչ արածդ կնիմանի

Աղուէտին եւ իւր շուարքի: —

Մի ծեր աղուէս մի ծըմակ

Սարի փէշում ունէր բոյն:

Որի առաջն ընդարձակ

Մի մեծ դաշտ էր տարածվում:

Հա մեծ բրթոտ պոչ ունէր՝

Քնրոյշ մուշտակ իւր հագում,

Կարծես խանում — խաթուն էր

Գզուած սնած փափկատուն:

Լանջրին՝ ճերմակ բաճկոնակ

Ծարիր քսած աչքերին,

Դնչով — թաթովն իւր բտրակ

Սանրում կոկում էր աղին:

Հորա համար միշտ ունէր

Շատ թշնամի պոչը թանգ:

Եւ ցերեկը կարում չէր

Դուրս գալ շրջել անվրտանդ:

Ուստի գիշերն իւր որջից

Հա դուրս կուգար որս կերթար,

Եւ արեւը չըծագած

Հա որջ կմտնէր կամրանար:

Բայց մի գիշեր մինչեւ լոյս

Ո՛րքան շրջեց սար ու ծոր:

Ոչինչ ճանկը որս չընկաւ:

Յուսահատած ետ դարձաւ:

Քաղցից խեղճը թուլացած

Մինչեւ պարի մօտ հասաւ:

Օրը կէսօր էր եղած:

Քիչ քիչ շողըն էլ ընկաւ:

Էլ չկարաց տարեքն երնել,

Սարի տակումն պառկեց:

Պոչը տնկեց արեւել,

Պոչի շուարքում նա քնեց:

Քիչ քիչ կէսօրն շուտ եկաւ:

Արեւն ընկաւ տարի ծեր,

Եւ երբ քնից զարթեցաւ՝

Մօտ էր արեւն մայր մտնէր:

Յանկարծ ընկաւ իւր աչքը

Դաշտի վերան, — ինչ տեսնի . . .

Ցրցած պոչի՝ շուարքը

Փռուած իրկայն ոնց կաղնի:

Դեռ այս, ասաց իմ պոչիս

Շուարքն է, արդ դու տես,

Եթէ պոչըս է այսքան,

Ո՛վ կայ հսկայ ինձ նման:

Թող զան հիմայ իմ առաջ

Այն թուր, հրացան, որսորդ շուն,

Տեսնենք ո՛վ է մեզնից քաջ,

Տես ընչե՛ր եմ ես անում:

(*) Ե՛հվաղն մին հին աւերակ քաղաք է՝ ընդարձակ մի դաշտի մէջ, որոյ աւերակներէն մեծամեծ հողաթումբեր են ձևացած և հազիւ թէ մի քանի տուն նոր բնակիչ ունի: Հին շէնքեր չկան, սակայն իրք անձրեւն ողողումէ այդ հողաբլուրքն՝ բերում է ոսկւոյ՝ արծաթի և ականջ կրտորներ, իսկ թումբերի իրեան փայլում է զանազան տեսակ պսպղուն ապակեոյ՝ խեցիի՝ աղիւաների և տաշած քարերի խեշերանքով: